

PLAN VOOR EERLIJKE CONCURRENTIE

SCHOONMAAKSECTOR

Algemene Belgische SchoonmaakUnie vzw
Union Générale Belge du Nettoyage asbl

SIOD
SOCIALE INLICHTINGEN-
EN OPSPORINGSDIENST

Federale Overheidsdienst
Sociale Zekerheid

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
Werkgelegenheid, Arbeid
en Sociaal Overleg

RSZ RIJKSDIENST
VOOR SOCIALE
ZEKERHEID

Sociale Zekerheid
Zelfstandige Ondernemers

De Rijkdienst voor
Arbeidsvoorziening

RIZIV

Inleiding

De schoonmaaksector is een sector die al lang aandacht besteedt aan eerlijke concurrentie en de strijd tegen sociale fraude.

Een eerste samenwerkingsakkoord tussen de sector en de inspectiediensten werd in 2003 afgesloten. In 2016 volgde een eerste Plan voor Eerlijke Concurrentie.

De schoonmaaksector is een sociale sector met veel werknemers uit kansengroepen, zoals laaggeschoolde en allochtone werknemers die vaak deeltijds op verschillende plaatsen werken. Het aandeel vrouwen in deze sector is hoger dan in andere sectoren. Daarom is deze sector niet alleen van belang vanuit economisch oogpunt, maar ook vanuit sociaal en maatschappelijk oogpunt. Het is een arbeidsintensieve sector waarin de loonkost een groot aandeel vertegenwoordigt in de prijs die aangerekend wordt aan de klanten. De schoonmaaksector blijft niet gespaard van sociale dumping en oneerlijke concurrentie. Klanten zijn altijd op zoek naar de laagste prijs en zetten zo de schoonmaakbedrijven onder druk. Een 'race to the bottom' waar ook de eerlijke bedrijven de gevolgen van dragen.

Zowel de werkgevers, vakbonden, inspectiediensten als de regering was vragende partij voor een geactualiseerd Plan voor Eerlijke Concurrentie.

Sociale fraude ondermijnt immers de goede werking van de arbeidsmarkt, de eerlijke concurrentie tussen bedrijven en ondermijnt het draagvlak van onze sociale zekerheid. Dit plan is van toepassing op de professionele schoonmaak en niet op de sector van de dienstencheques.

De sector van de professionele schoonmaakdiensten telt 55.594 werknemers en een bruto loonmassa van 827.641.693 miljoen euro. In de sector zijn er 3.019 werkgevers actief (RSZ-gegevens Q2 2023).

De schoonmaaksector heeft zowel privébedrijven als overheden als klanten, die laatste zijn zelfs goed voor een raming van minimum 60% van de markt.

NATIONAAL NIVEAU

1. Herziening regeling hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden

Met het oog op de strijd tegen sociale dumping en mensenhandel (economische uitbuiting) op te voeren, wordt er voor de schoonmaaksector een herziening van de bestaande regeling inzake hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden voorgesteld.

Belgische en buitenlandse opdrachtgevers en aannemers zullen, naast de bestaande databanken sociale en fiscale schulden, ook bij de FOD WASO informatie kunnen opvragen in het kader van de hoofdelijke loonaansprakelijkheid. Namelijk zijn er bij bepaalde onderaannemers op dat moment inbreuken loonschulden vastgesteld (JA of NEEN of ONBEKEND).

Het gaat hier niet om een publieke lijst van niet in regel zijnde ondernemingen, maar wel om een zoekmachine op een publieke website bij de FOD WASO of de RSZ (naar het voorbeeld van RSZ- en fiscale schulden). Dit wordt verder onderzocht naar effectiviteit en efficiëntie.

De huidige wetgeving voorziet alleen in de mogelijkheid om toekomstige loonschulden te regulariseren. Voorstel om de hoofdelijke aansprakelijkheid voor loonschulden met terugwerkende kracht te laten gelden voor alle diensten die aan de hoofdelijk aansprakelijke persoon zijn verleend.

Voorstel om te voorzien in een weerlegbaar vermoeden dat de diensten voltijds zijn verricht overeenkomstig de normale voltijdse arbeid in de betrokken sector (om de vaststelling van de werkelijk verrichte diensten te verbeteren).

De meldingsplicht uitbreiden tot elk niveau van de keten: wanneer een onderaannemer aan de keten wordt toegevoegd, moet dit worden gemeld aan de aannemers verderop in de keten en aan de opdrachtgever.

ACTIE: De Beleidscel Werk geeft aan de FOD WASO de opdracht om voorstellen uit te werken voor de invoering van een databank loonschulden.

2. Aanwezigheidsregistratie IN en UIT

Er werd bepaald dat een uitbreiding van de bestaande aanwezigheidsregistratie IN, naar een (aanwezigheids)registratie IN en UIT, ongeacht de waarde van de dienstverleningsovereenkomst, en ongeacht het juridisch statuut van de dienstverlener (Belgische of buitenlandse werkgevers/werknemers, studenten, art. 60 OCMW-wetgeving, sociale economie, zelfstandigen, ...) voor alle professionele schoonmaakactiviteiten (i.e. reiniging en onderhoud van onroerende goederen in de zin van artikel 19 § 2, 2°, derde lid, van het B.T.W-Wetboek) en op alle locaties waar deze activiteiten worden uitgevoerd, moet gerealiseerd worden.

De desbetreffende registratie dient door de werknemers in kwestie te gebeuren, op de plaats van tewerkstelling en op het moment zelf. Dit impliceert dat een voorafgaande registratie door een derde onmogelijk gemaakt wordt, in tegenstelling tot de huidige mogelijkheden voor het bestaand aanwezigheidsregistratiesysteem CheckIn@Work (CAW).

De programmawet van 26 december 2022 voorziet in deze uitbreiding en vraagt een in productiestelling tegen 1 januari 2024. Uitvoeringsbesluiten dienen nog gepubliceerd te worden.

Daarnaast is er nog sociaal overleg lopende, waarin de concrete uitwerking van de IN & OUT registratie, met onder meer aangelegenheden over de invoering van nieuwe technologieën, privacy-garanties en vergoeding van onkosten besproken worden.

Deze nieuwe verplichting (Check IN and OUT @ Work) moet gepaard gaan met een administratieve vereenvoudiging met betrekking tot enkele andere verplichtingen die de betrokken ondernemingen en

werknemers in de sector momenteel hebben ten aanzien van de FOD WASO zoals bepaald in de programmawet van 22 december 1989.

Hiervoor verwijzen wij naar punt 3.

ACTIE(S) : De beleidscellen Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen ondernemen initiatieven om de administraties deze vraag tot uitbreiding van de bestaande aanwezigheidsregistratie IN naar een Checkin In & Out @ work te laten onderzoeken.

3. Administratieve vereenvoudiging en transparantie voor de inspectiediensten

Bovenstaande invoering van de Check In & Out @ Work moet een administratieve vereenvoudiging en efficiëntiewinsten met zich meebrengen voor alle betrokken partijen zijnde, de werkgevers, werknemers en inspectiediensten.

Het elektronisch ter beschikking hebben van informatie die (grotendeels) tegemoet komt aan de bestaande verplichtingen inzake het bijhouden van uurroosters, afwijkingsregisters, arbeidsreglement, verzoeken tot meerprestaties, verlofaanvragen, ... onder meer via het nieuwe systeem Check In & Out @ Work zal zorgen voor minder administratief werk en minder papier. Deze evolutie maakt het bovendien eenvoudiger en efficiënter om transparante controles uit te voeren voor inspectiediensten.

Concreter betreft het artikel 157, 159, 164 en 169 van de programmawet van 22 december 1989 gewijzigd door artikel 45 tot en met 48 van de programmawet van 26 december 2022.

ACTIE(S): De beleidscellen Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen ondernemen initiatieven om dit door de administraties verder te laten onderzoeken.

4. Effectievere wetgeving tegen schijnzelfstandigen en fictieve statuten

De artikelen 331 en 332 van de programmawet van 27 december 2006 stellen uitdrukkelijk dat de partijen vrij de aard van hun arbeidsrelatie kiezen, waarbij de effectieve uitvoering van de overeenkomst moet overeenkomen met de aard van de arbeidsrelatie. Er moet voorrang worden gegeven aan de kwalificatie die uit de feitelijke uitoefening blijkt indien deze de door de partijen gekozen juridische kwalificatie uitsluit.

Op vraag van de Minister van Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen onderzoeken de sociale partners van de schoonmaaksector of er, met het oog op de versterking van de strijd tegen schijnzelfstandigheid, in het kader van de Wet op de arbeidsrelaties (WAR) specifieke criteria voor de Schoonmaaksector ingevoerd dienen te worden.

ACTIE: de sociale partners onderzoeken of en, zo ja, welke specifieke criteria voor de kwalificatie van arbeidsrelaties in de sector noodzakelijk zijn.

5. Maatwerkbedrijven

De sociale partners vinden het essentieel dat er voor het probleem van PC 121 en PC 327 een oplossing gevonden wordt: voor hetzelfde type van activiteiten en hetzelfde type van personeel zou hetzelfde paritair comité toegepast moeten worden. (Zie ook "PC-shopping".)

Ook de overname van personeel volgens richtlijn 2001/23/EG van de Raad van 12 maart 2001, zowel door de sociale economie als door de overheid, is een aandachtspunt.

De sociale partners kaarten eveneens de problematiek aan van de niet-overname van personeel (volgens de geldende CAO), waardoor deze werknemers werkloos worden. Ze komen na een aantal maanden werkloosheid opnieuw binnen via het systeem van de sociale economie, maar evenwel aan een lager loon voor dezelfde functie. Dit kan niet. De werkgeverszijde onderneemt de nodige stappen bij de gerechtelijke autoriteiten.

ACTIE: De Beleidscel Werk brengt de betrokken sectoren rond de tafel teneinde in sociaal overleg een oplossing uit te werken. Een timing voor de uitvoering van dit project zal later worden geconcretiseerd.

6. PC-shopping

Het fenomeen van het PC-shopperen is niet nieuw.

Het is belangrijk dat elke onderneming onder het juiste paritair comité ressorteert, zodat het juiste loon betaald wordt aan de werknemers en de correcte bijdragen aan de sociale zekerheid en aan de fondsen voor bestaanszekerheid worden aangegeven.

ACTIE: De inspecteurs van TSW en de RSZ zullen aandacht hebben voor de juiste toepassing van het bevoegde paritair comité.

7. Wet Overheidsopdrachten

Dit zou als één van de prioriteiten moeten worden beschouwd in de strijd tegen de sociale dumping. Het gaat in het bijzonder over de wet overheidsopdrachten, de uitsluitingscriteria maar evengoed over de gunningscriteria, de kwaliteitscriteria en de prijs-kwaliteitsverhouding bij de aanbestedingen. In de aanbestedingsprocedures wordt te weinig aandacht besteed aan kwaliteit en sociale aspecten, in functie van de toewijzing van schoonmaakdiensten op basis van kwalitatieve criteria. De “Gids voor strijd tegen sociale dumping” van de FOD Beleid & Ondersteuning biedt hiertoe een eerste leidraad.

De overheid (de drie beleidscellen bevoegd voor sociale fraudebestrijding en Justitie) is bezig met een aanpassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Er komen aanvullingen op de wet om de uitsluitingen te bepalen.

ACTIE: De Beleidscellen houden de diensten en sociale partners op de hoogte van de wetswijzigingen in de Wet Overheidsopdrachten.

8. DmfA: indicatieve code voor uren vorming

Alle mogelijke verschillende uren en activiteiten van een werknemer dienen met aparte codes te worden aangegeven in de DmfA-aangifte bij de RSZ.

Wat de opleidingsactiviteiten betreft wordt er in de sector, zoals in de andere sectoren, gewerkt met een aangifte op papier. De uren opleiding geven voor de werkgever recht op een tussenkomst van het loon door het Opleidingscentrum van de schoonmaaksector.

De registratie van en de controle op personeelsopleidingen bij de werkgever geven heel wat problemen (omvang) en dus stelt de sector voor de registratie van de uren opleiding te voorzien via een speciale code bij in de DmfA-aangifte bij de RSZ zodat er geen discussies hierover mogelijk zijn. Er is hier een onrechtstreekse band met sociale fraude. Immers om discussies over de hoeveelheid opleiding te vermijden,

dient de papieren controle te worden vervangen door controle via DmFA. Zo is er controle dat de opleiding effectief heeft plaatsgevonden.

ACTIE: De Beleidscellen vragen aan de RSZ om te voorzien in een wettelijk kader voor de opvolging van deze uren vorming

9. DIMONA-aangifte: ambulante zorgverzekering – sectoraal

Vanaf 1 juli 2020 werd voor de werknemers van het Paritair comité 121 een verzekering Ambulante gezondheidszorgen afgesloten. Werknemers die minstens 3 maanden anciënniteit hebben binnen de sector worden automatisch aangesloten.

Vandaag moet de sector zich behelpen met de DMFA-aangiften, wat betekent dat sommige werknemers tot 6 maanden moeten wachten vooraleer zij, weliswaar, retroactief worden aangesloten. Wanneer de sector over de DIMONA-aangiften zou kunnen beschikken zal dit een aanzienlijke verbetering betekenen, met een winst van 3 tot 6 maanden voor de uitkeringen aan de aangeslotenen.

Op basis van bepaalde DIMONA-gegevens kan de verzekeraar sneller uitkeren.

ACTIE: De Beleidscellen voorzien in een officiële vraag aan de RSZ voor de invoering van een duidelijke regeling.

10. Gebruik van het Meldpunt voor een Eerlijke Concurrentie

De sociale partners van de schoonmaaksector zijn toegevoegd als organisaties bij het SIOD - meldpunt voor eerlijke concurrentie (www.meldpuntsocialefraude.belgie.be), zodat zij rechtstreeks namens hun leden dossiers over sociale fraude in de sector kunnen overmaken aan de sociale inspectiediensten. De beleidscellen moedigen de sociale partners aan meer gebruik te maken van het Meldpunt met het oog op een snellere en efficiëntere behandeling van de dossiers. De inspectiediensten kunnen echter enkel globale feedback geven over de dossiers en geenszins inzage in individuele fraudeonderzoeken.

ACTIE: de SIOD volgt de meldingen bij het Meldpunt op en geeft feedback op de PEC-vergaderingen.

11. Meer controles op malafide praktijken

Op de 11.000 gemeenschappelijke SIOD- controles van de sociale inspectiediensten per jaar zullen er minstens 320 in de schoonmaaksector plaats hebben. Dit is gezien de grote tewerkstelling en de fraudegevoeligheid niet veel. Naast meer controles moeten de controles op basis van datamining in dit kader verder ontwikkeld worden. Controles op ondernemingen met een hoog risico op inbreuken moeten bevorderd worden.

De stakeholders binnen de schoonmaaksector verstaan onder malafide praktijken: fictieve prestaties en ondernemingen, zwartwerk, schijnzelfstandigen en fictieve vennoten, concurrentievervalsing via de sociale economie (incl. art. 60 OCMW), misbruik van economische werkloosheid, misbruik van detachering, enz.

ACTIE: De schoonmaaksector vraagt méér controles op sociale fraude en die in eerste instantie gericht moeten zijn op de malafide ondernemingen. Daartoe zullen de bestaande technieken van datamatching en datamining verdere aangewend en geoptimaliseerd worden. Dit punt zal ook aandacht krijgen in het jaarlijks actieplan van de SIOD.

12. Aangekondigde sociale flitscontroles

Sinds oktober 2015 worden er vooraf aangekondigde 'sociale flitscontroles' in de schoonmaaksector uitgevoerd. Deze geven betere resultaten dan bij onaangekondigde controles. De vaststellingen hadden hoofdzakelijk betrekking op zwartwerk en inbreuken op de reglementering deeltijdse arbeid. Dit geeft aan dat zulke acties hun nut hebben en in de toekomst naast de gewone acties zullen worden gevoerd, met het oog op een sensibilisering van alle actoren in de sector, zoals dit ook in andere sectoren het geval is.

ACTIE: De SIOD zal naast de gangbare onaangekondigde controles, ook verder inzetten op vooraf aangekondigde sociale flitscontroles. Dit met het oog op een sensibilisering en het zich in regel stellen van alle actoren in de sector.

BENELUX-niveau

13. Multilateraal BENELUX-verdrag voor sociale fraudebestrijding

Verderzetten van de activiteiten van de SIOD Werkgroep tot het opstellen van een Multilateraal Benelux ter verbetering en versterking van de grensoverschrijdende samenwerking inzake de bestrijding van sociale fraude en de bescherming van de gezondheid en de veiligheid op het werk en van de toepasselijke wettelijke en conventionele arbeidsvoorwaarden.

Grensoverschrijdende samenwerking tussen inspectiediensten en gegevensuitwisseling zijn steeds belangrijker om de grensoverschrijdende sociale fraude te kunnen aanpakken.

De drie landen zijn doende met het afronden van de verdragsonderhandelingen.

Doel is te voorzien in een juridisch kader voor gezamenlijke of onderling afgestemde controles of inspecties en uitwisseling van informatie en de multidisciplinaire samenwerking tussen de landen te versterken ten einde onder meer:

- De strijd aan te gaan met sociale fraude, oneerlijke concurrentie en sociale dumping;
- Te garanderen dat de veiligheid, gezondheid en hygiëne op het werk worden gerespecteerd;
- Erop toe te zien dat de toepasselijke wettelijke en conventionele arbeidsvoorwaarden, zowel als het recht om te werken van werknemers worden gerespecteerd;
- Erop toe te zien dat de sociale zekerheidspremies correct worden betaald in de bevoegde lidstaat

Gegevens uit Nederland en Luxemburg kunnen de Belgische datamatching en datamining verrijken en meer gerichte controles mogelijk maken. In het kader van de gemeenschappelijke grensoverschrijdende controles zal ook aandacht gaan naar de schoonmaaksector.

ACTIE: met het oog op de ondertekening van een BENELUX-verdrag sociale fraudebestrijding onderhandelen de SIOD, de administraties en de inspectiediensten verder met Nederland en Luxemburg.

14. Uitwisseling van inspectiegegevens en personeel

Een goede uitwisseling van personeel en inspectiegegevens tussen de BENELUX-landen (datamatching/datamining) is een absolute noodzaak en plaatst zich binnen de geest van de EU-handhavingsrichtlijn, die inspectiediensten beter met elkaar wil laten communiceren. Ad hoc gemeenschappelijke grensoverschrijdende controles worden al uitgevoerd tussen België, Nederland en Luxemburg. Deze samenwerking moet worden aangehouden en versterkt.

ACTIE: De SIOD, in samenwerking met de (sociale) inspectiediensten, organiseert zowel de uitwisseling van data met Nederland en Luxemburg, alsook, indien de situatie zich voordoet, gemeenschappelijke en/of afgesproken inspecties in de schoonmaaksector.

EUROPEES NIVEAU

15. Volledige operationalisering van ELA

De volledige operationalisering van ELA tegen 2024 is een Belgische politieke prioriteit.

Tijdens zijn voorzitterschap van de EU-Raad in de eerste helft van 2024 zal België een conferentie organiseren over de evaluatie en promotie van ELA-activiteiten. Bij die gelegenheid zullen vertegenwoordigers van de schoonmaaksector worden uitgenodigd om de bekommernissen van hun sector te delen. Het doel is om input te leveren voor de officiële evaluatie van ELA die de Europese Commissie uiterlijk op 1 augustus 2024 zal uitvoeren. Het doel is ook om aanbevelingen te doen voor de toekomstige ontwikkeling van ELA.

ACTIE: De Belgische regering zal tijdens haar voorzitterschap van de Raad van de EU de ontwikkeling en volledige operationalisering van ELA ondersteunen in samenwerking met de SIOD, de sociale inspectiediensten, de FOD Sociale Zekerheid en FOD Werkgelegenheid.

16. Op weg naar een sociale EUROPOL

Zodra de ELA 100% operationeel is, zullen nieuwe ambities moeten worden nagestreefd om de lidstaten te laten samenwerken in de grensoverschrijdende aanpak van sociale fraude. België heeft de ambitie om dit agentschap uit te bouwen tot een sociale Europol, ook om de discussie over strafrechtelijke samenwerking in Europa te vergemakkelijken.

ACTIE: De Belgische regering zal op Europees niveau voorstellen om de ELA, eens volledig operationeel, te laten uitgroeien tot een sociale Europol.

17. Verdere evaluatie van het Europees minimumloon

Met het oog op de verbetering van de arbeids- en levensomstandigheden in de Europese Unie, met name de toereikbaarheid van de minimumlonen voor werknemers en met het oog op bij te dragen tot opwaartse sociale convergentie en vermindering van de loonongelijkheid, heeft de EU Richtlijn 2022/2041 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 inzake passende minimumlonen in de Europese Unie aangenomen.

Het doel van deze richtlijn is vierledig :

- het bevorderen van collectieve onderhandelingen met het oog op loonvorming;
- de lidstaten te verplichten een procedure voor de vaststelling van wettelijke minimumlonen in te voeren die gebaseerd is op criteria die moeten bijdragen tot de adequaatheid van die lonen;
- de lidstaten aan te moedigen de nodige maatregelen te treffen opdat de sociale partners deelnemen aan de vaststelling en de bijwerking van de minimumlonen;
- ervoor zorgen dat werknemers daadwerkelijk toegang hebben tot wettelijke minimumlonen.

Deze laatste doelstelling wordt bereikt door :

- te voorzien in controles en inspecties ter plaatse;
- het publiek toegang te geven tot informatie over minimumlonen "op een volledige en gemakkelijk toegankelijke manier";
- ervoor te zorgen dat werknemers "toegang hebben tot effectieve geschillenbeslechting" in geval van schending van rechten met betrekking tot het wettelijk minimumloon;
- de nodige maatregelen te nemen om werknemers en hun vertegenwoordigers te beschermen tegen een nadelige behandeling door de werkgever in geval van een klacht of een procedure die wordt aangegpannen om rechten in verband met minimumlonen af te dwingen.

Het opzet van deze richtlijn is ervoor te zorgen dat werknemers in de EU beschermd worden door adequate minimumlonen die hen in staat stellen een waardig leven te leiden, rekening houdend met de nationale economische en sociale omstandigheden.

De Belgische regering steunde dit initiatief van de Europese instellingen. Het minimumloon is immers een noodzakelijk wapen in de strijd tegen armoede. Het vermindert ook het risico op sociale dumping en vermindert de spanning tussen de lonen in de Europese lidstaten.

ACTIE: De Beleidscel Werk onderneemt de nodige initiatieven om de omzetting van de Richtlijn 2022/2041 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 inzake passende minimumlonen in de Europese Unie te laten realiseren tegen 15 november 2024

18. Gerichte en effectieve controles op buitenlandse ondernemingen

De Belgische inspectiediensten zijn actief inzake gerichte en effectieve controle op de tewerkstelling van buitenlandse werknemers (vrij verkeer van diensten) in de schoonmaaksector. ELA erkent dat zij de meeste afgesproken en gemeenschappelijke inspecties in Europa uitvoeren. Via het Europees platform voor zwartwerk bundelen de lidstaten de krachten om zwartwerk te bestrijden. De sociale inspectiediensten zullen hun inspanningen aanhouden en, indien de capaciteit dit toelaat, hun inspanningen verhogen in de sector.

ACTIE: De SIOD, samen met de sociale inspectiediensten, organiseert gemeenschappelijke en afgesproken inspecties met de EU-landen, zowel in het kader van detachering als in het kader van de strijd tegen (grensoverschrijdend) zwartwerk.

19. Afsluiten bilaterale sociale zekerheidsakkoorden in het verlengde van de Verordening (EG) nr. 883/2004 en Verordening (EG) nr. 987/2009

De intrekking van A1-documenten die zijn afgegeven door het orgaan van een lidstaat, na controles door de Belgische sociale inspectiediensten, heeft tot gevolg dat de eerste lidstaat onbevoegd wordt en dat de andere lidstaat bevoegd wordt in de zin van de toepasselijke wetgeving. In dergelijke gevallen verplicht de nationale wetgeving de onbevoegd verklaarde lidstaat vaak om de ten onrechte geheven socialezekerheidsbijdragen binnen een zeer korte termijn aan zijn leden terug te betalen, met als gevolg dat het voor de bevoegd verklaarde lidstaat zo goed als onmogelijk is om de betrokken socialezekerheidsbijdragen te ontvangen. In tegenstelling tot hun voorgangers (Verordeningen (EG) 1408/71 en 574/72), die verwezen naar het sluiten van bilaterale overeenkomsten, stellen de Verordeningen (EG) 883/2004 en 987/2009 nu een reeks uiterst gedetailleerde regels vast (zie hoofdstuk 3 van titel IV van Verordening (EG) 987/2009) naar het voorbeeld van Richtlijn 2010/24/EU van de Raad van 16 maart 2010 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen.

Zoals bepaald in artikel 84, lid 4, van Verordening (EG) nr. 883/2004 kunnen de bepalingen van Verordening (EG) nr. 987/2009 "zo nodig worden aangevuld door middel van overeenkomsten tussen de lidstaten".

Om het risico te compenseren dat de bevoegd verklaarde staat de socialezekerheidsbijdragen niet int, is het nuttig een overeenkomst te sluiten. Dit veronderstelt ook dat de onbevoegd verklaarde staat zich er zonder uitstel toe verbindt alle gegevens met betrekking tot de lonen en uitkeringen aan het bevoegd verklaarde orgaan te verstrekken, zodat dit de aansluiting van de betrokken werknemers bij zijn socialezekerheidsstelsel correct kan vaststellen. Het sluiten van dergelijke overeenkomsten waar nodig maakt het mogelijk een einde te maken aan de sociale fraude in het land van tewerkstelling en de socialezekerheidsbijdragen effectief te innen voor rekening van het land van herkomst. De Benelux zou als proeftuin kunnen dienen voor andere bilaterale verdragen in Europa. Ook de Europese Arbeidsautoriteit kan de lidstaten bijstaan in hun taken.

Bovendien is het mogelijk dat de betrokken werknemers socialezekerheidsuitkeringen in geld of in natura hebben ontvangen van de onbevoegd verklaarde staat: deze heeft dan ook het recht om deze terug te vorderen van de betrokken werknemers, met soms catastrofale gevolgen voor de werknemers en hun gezinsleden. Overweging 1 van Verordening (EG) nr. 883/2004 stelt dat "de regels voor de coördinatie van de nationale socialezekerheidsstelsels deel uitmaken van het vrije verkeer van personen en moeten bijdragen tot de verbetering van hun levensstandaard en arbeidsvoorwaarden".

Met dit aspect moet rekening worden gehouden tussen de organen van de betrokken lidstaten, aangezien het epicentrum van de bovengenoemde EG-verordeningen de werknemer is, en oplossingen tussen de organen moeten van geval tot geval worden gevonden: afwijkingsovereenkomsten die in het belang van de werknemers zijn gesloten, bieden een rechtsgrondslag voor dit soort situaties.

ACTIE: RSZ en FOD Sociale Zekerheid volgen het dossier op.

Uitvoering en evaluatie van dit plan

De Beleidscellen Werk, Sociale Zaken en Zelfstandigen gelasten de SIOD met de verdere opvolging van de uitvoering van dit plan.

Daartoe zal de SIOD, in overleg met de actoren van de acties, een opvolgingsrapport opmaken, telkens medio februari en medio september, dienstig voor en met het oog op de jaarlijkse beleids- en begrotingscyclus.

Op basis van de vooruitgangsanalyse kunnen bijkomende maatregelen en/of acties worden voorgesteld, die bij de jaarlijkse evaluatie van dit plan kunnen gevalideerd worden.

De vergadering voor deze evaluatie wordt bijeengeroepen op initiatief van de SIOD.

Gedaan te Brussel, op

21 FEB. 2024

De Minister van Economie en Werk

Pierre-Yves DERMAGNE

De Minister van Middenstand,
Zelfstandigen en KMO's

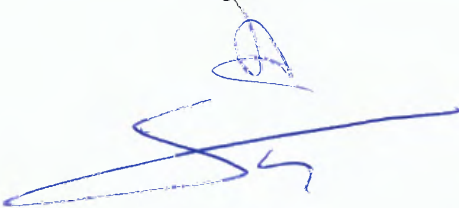
David CLARINVAL

De Minister van Sociale Zaken

Frank VANDEBROUCKE

ACV – voeding en diensten

Gaëtan STAS

ABVV

Koenraad MAERTENS

Algemene Belgische
Schoonmaakunie vzw

Yvan FIEREMANS

Voorzitter FOD Werkgelegenheid,
Arbeid en Sociaal Overleg

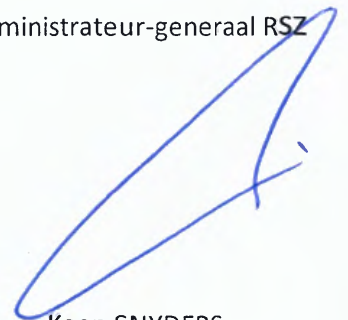
Geert DEPOORTER

Voorzitter FOD Sociale Zekerheid

Peter SAMYN

Administrateur-generaal RSZ

Koen SNYDERS

Administrateur-generaal RVA

Jean-Marc VANDENBERGH

Administrateur-generaal RSVZ

Anne VANDERSTAPPEN

Administrateur-generaal RIZIV

Benoit COLLIN

Directeur SIOD

Bart STALPAERT